

Unikátnost a univerzalita - mezinárodní kongres World Psychiatric Association (WPA)

(Turecko, Istanbul, 12.–16. července 2006)

V polovině července loňského roku se v Istanbulu konal mezinárodní kongres World Psychiatric Association, a to v moderním, pro účastníky příjemném kongresovém centru města, v hotelové čtvrti s krásným výhledem na Bospor.

Na kongresu nedocházelo k prezentaci překvapivých či průlomových studií, ale spíše k rekapitulaci současných poznatků a diskusím o „evergreenech“ světové psychiatrie, jakými jsou klasifikace duševních poruch a význam klinických guidelines pro kvalitu péče. Z témat evropské psychiatrie se hovořilo především o implementaci Helsinské deklarace z r. 2005.

V jedné z plenárních přednášek šéfredaktor časopisu *Transcultural Psychiatry* L Kirmayer z kanadské MC Gill University, jejíž katedra transkulturní psychiatrie patří k nejlepším na světě, vystupoval proti redukování psychiatrie na kliniky aplikovanou neurovědu a zdůrazňoval, že psychické poruchy vznikají i v důsledku špatného pochopení či zpracování sociálních a interpersonálních interakcí. Dále se zamýšlel nad tím, jak souvisí znalosti o biologické podstatě duševních poruch s odpovědností za duševní zdraví a poukázal na přetrvávající dualismus „mozku a duše“ mezi lékaři (viz. *Am. J. Psychiatry*, 163, 2006, pp. 913–918).

V další z hlavních přednášek se nás Dr. Yanik z Turecka snažil seznámit s vývojem turecké psychiatrie, ale vzhledem k tomu, že přednáška i snímky byly v turečtině a překlad zahrnoval jen přednášku, se mu to podařilo jen z části. I tak ale bylo zřejmé, že se v Turecku při elektrokonvulzivní terapii až do 21. století nepoužívala anestezie a myorelaxace. Jejich zavedení si vynutila až mezinárodní kritika organizací bojujících za lidská práva.

V přednášce o sebevražednosti v evropských zemích připomínal prof. Rutz ze Švédska výsledky Gotlandské studie (podle které edukační programy o diagnóze a terapii deprese pro praktické lékaře snížily sebevražednost) a zamýšlel se nad rolí sociálních faktorů a sociální psychiatrie na prevenci sebevražd (viz. Mann et al., *JAMA*, 294, 2005, pp. 2064–2074). Ukazoval také na změnu prediktivních faktorů suicidality – zatímco v minulosti byla sebevražednost větší ve městech než v rurálních oblastech, nyní je tomu naopak. V budoucnu očekává největší nárůst sebevražednosti v Polsku.

Přední představitel biologické psychiatrie Sigmund Kasper ukazoval čeho dosáhla biologická psychiatrie za posledních 20 let a připomínal některé starší nálezy, kterým už není věnována dostatečná pozornost – např. při měření kortizolové odpovědi na stres často není zohledňována skutečnost, že vzhledem k fázickému vylučování kortizolu je optimální doba k odběru vzorků po půlnoci.

Několik bloků bylo věnováno přírodním katastrofám a jejich vlivu na duševní zdraví. Dr. Niaz z Pákistánu hovořila o svých zkušenostech se zvládáním situace po zemětřesení v Pákistánu. Velmi negativně hodnotila roli těch duchovních, kteří se pokoušeli vykládat zemětřesení jako boží trest a vyzdvihovala vhodnost vědeckého objasnění mechanismů zemětřesení. Několik psychiatrů z Thajska (např. B. Cardozo) se shodlo na tom, že za jedním z výrazných prediktorů postraumatické stresové poruchy po vlnách tsunami byl kontakt pacientů s duchy zemřelých. U těchto pacientů ale nebylo diagnostikováno onemocnění z okruhu schizofrenních či afektivních poruch, což může obrátit naši pozornost k výskytu psychotických fenoménů u zdravé populace (jak se o tom hovořilo např. na setkání v Davosu, o kterém referoval před několika lety prof. Libiger).

Česká účast byla zastoupena několika přednáškami prof. Rabocha o připravovaném kongresu WPA v Praze, o roli mladých psychiatrů a o problémech české psychiatrie. Po této přednášce následovala na popud prof. Rabocha diskuse o tom, co to vlastně znamená výraz komunitní psychiatrie, ale k žádnému konsenzu nedošlo. Dr. Vevera v sekci biologické psychiatrie hovořil o vlivu polymorfismů katechol o-metyl transferázy na násilné chování.

Příjemnou novinkou byl velký prostor věnovaný sdělení mladých psychiatrů. Za mladé jsou dle WHO považováni psychiatři do 40 let nebo do 7 let od ukončení rezidence. Podmínkou přidělení podpory, kterou získalo celkem 50 psychiatrů ze světa a 38 z pořadatelské země, byla prezentace kazuistiky. Ty byly podle témat uspořádány do celkem 12 symposií, kterým vždy předsedal odborník na danou problematiku. Kazuistiky se těšily velké pozornosti mezi účastníky konference a pořadatelé je plánují vydat knižně. Podobné kazuistické bloky by jistě bylo vhodné zařadit i do českých konferencí.

Během konference došlo k řadě schůzí orgánů WPA. Výkonný výbor kromě jiného schválil složení organizačního výboru Světové psychiatrické konference v Praze v roce 2008 (předseda J. Raboch, místopředsedové J. Cox, E. Češková, P. Ruiz a S. Tyano, z české strany dále M. Anders, J. Rektor, I. Tůma a J. Vevera (za SR L. Vavrušová). Diskuse o složení vědeckého výboru nebyla zatím, bohužel, uzavřena. Česká strana navrhuje za místopředsedu J. Libigera a za členy C. Höschla a V. Novotného. Při schůzi výboru pro konference, který vede P. Ruiz (současný prezident APA) byla

vidět snaha pořádat setkání WPA v těch částech světa, kde to zatím nebylo tak časté, jako jsou třeba Afrika (Keňa, Nairobi 2007), nebo Čína (Šanghaj 2007 a Peking 2009).

Turečtí organizátoři vedeni Leventem Kueyem zorganizovali po technické stránce vynikající konferenci, která odpovídala snaze tureckých přátel přiblížit se Evropě a stát se řádným členem EU. Mezinárodní kongresy WPA se konají každoročně a světové každé 3 roky. Příští mezinárodní kongres bude v Melbourne v Austrálii a světový kongres bude v září 2008 v Praze.

Dodáno redakci 21. 11. 2006

*MUDr. Jan Vevera, Ph.D.
Prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.*

Dni profesora Matulaya (Slovensko, Martin, 12.–13. oktobra 2006)

V októbri 2006 se v Martine konalo odborné podujatie venované stému výročiu narodenia nestora slovenskej psychiatrie, profesora Karola Matulaya. Vďaka organizátorom i prednášajúcim mali účastníci Dní profesora Matulaya možnosť komplexného odborného i emočného zážitku.

Úvodné prednášky – ako inak – boli venované osobnosti, životným peripetiám i hviezdnyim obdobiam pána profesora, či už z hľadiska „objektívnych“ pohľadov /Rakús, Korcsog/, alebo „subjektívnych“ spomienok /Drímalová/. Nasledujúci blok odborného programu priniesol tiež príspevky hodné svojho určenia, evokujúce koncepčné pohľady na prítomnosť i budúcnosť slovenskej psychiatrie /Pálová/, genetické súvislosti v psychiatrii /Rakús/, znepokojujúce otázky etiky výskumu schizofrénie /Nábělek/ či možnosti medikamentózneho ovplyvnenia porúch správania pri mentálnej retardácii /Zelman/.

Zaujali i ďalšie práspevky – problematika psychofarmakoterapie a zneužívania psychotropných

látok v tehotenstve a laktácii /Pálová, Bodnár/ i pohľad na vždy aktuálnu problematiku slovenských delirií /Drobný/. Na druhý deň to potom boli vysoko sofistikované prednášky nastupujúcej generácie mladých výskumníkov – psychiatrov /Breznoščáková, Dragašek, Pospíšil, Riečanský/ či mimoriadne kvalitné príspevky autorov z blízkych, resp. hraničných odborov, dokumentujúce prínos elektrofyzilogických a zobrazovacích metód pre diagnostické, terapeutické i prognostické uvažovanie psychiatra /Sýkora, Kormaník, Dobrota, Žilinská/.

Do rámca spomienok na život a odkaz profesora Matulaya vhodne prispel i koncert hudobnej skupiny Missio v budove Biblickej školy a spoločenský večer vo foyer Slovenského komorného divadla v Martine. Neostáva iné ako poďakovať organizátorom /MUDr. Drímalová, MUDr. Dragašek/ za ľudského i odborného hľadiska nádherne pripravenú akciu.

Dodáno redakci: 7. 11. 2006

MUDr. Ludvik Nábělek

---

22. konference „Duševní zdraví mládeže“

(Brno, 10.–11. listopadu 2006)

Konference „Duševní zdraví mládeže“ se konala v reprezentativním kongresovém centru brněnského hotelu Continental, pod záštitou děkana lékařské fakulty Masarykovy univerzity a ředitele Fakultní nemocnice Brno. Bylo přítomno přibližně 150 účastníků z řad dětských psychiatrů, psychologů i jiných profesí zabývajících se problematikou dětské a dorostové psychiatrie. Konferenci tradičně zahájila předsedkyně pedopsychiatrické sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP a současně i hlavní organizátorka prof. MUDr. Ivana Drtílková, CSc..

Bohatý odborný program zahrnoval 34 přednášek v sedmi blocích, které pokrývaly široké spektrum problémů a aktuálních námětů oboru. Nebylo v mých silách zhlédnout všechna vystoupení, zejména proto, že vzhledem k nárůstu příspěvků (téměř o třetinu oproti minulému ročníku) bylo poprvé nutno část programu organizovat formou paralelních sekcí.

Páteční dopoledne zahájila E. Malá (Praha) sdělením „PTSD – novinky o výzkumu a výskytu PTSD“, v němž výstižným způsobem skloubila poznatky o psychopatologii a neurobiologii posttraumatické stresové poruchy. M. Hrdlička (Praha) v příspěvku „Co nás moderní zobrazovací metody naučily o autismu?“ demonstroval, že díky poznatkům nových zobrazovacích metod (zejména funkční magnetické rezonance) již dokážeme u vybraných psychiatrických diagnóz porozumět symptomům v patofyziologické rovině tak, jak tomu dosud bylo obvyklé pouze u některých nemocí somatické medicíny. I. Drtílková (Brno) nazvala svou přednášku „Současný pohled na suicidální riziko v průběhu antidepressivní léčby u dětí“ a přinesla přehled hypotetických biologických příčin (a také metodologických a statistických artefaktů), proč ve studiích pediatrické deprese může vycházet zvýšené suicidální riziko.

Dopolední program pokračoval blokem zaměřeným na problematiku ADHD, resp. hyperkinetických poruch. Blok byl zahájen sdělením I. Škodáčka (Bratislava), v němž propojil a deskriptivně popsal problém komorbidit ADHD, addikce a dalších komorbidních poruch s ADHD. J. Šuba (Bratislava) hovořil na téma vztahu ADHD a tikových poruch a připomenul, že u 10–15 % dětí s ADHD lze diagnostikovat některou formu tikové poruchy, zatímco u tikových poruch je komorbidita ADHD popisována až v 30–60 %. M. Goetz (Praha) shrnul základní patofyziologické teorie ADHD. L. Stárková (Olomouc) v prakticky orientovaném příspěvku shrnula přínosy a problémy s podáváním Ritalinu v ambulantní praxi. Příspěvek M. Novotného

(Jeseník) s názvem „EEG biofeedback a jeho místo v terapii ADHD“ vyvolal očekávanou bouřlivou diskusi, která ukázala, že z hlediska „medicíny založené na důkazech“ by bylo třeba metodicky vhodně prokázat, nejlépe formou nezávislých studií, dlouhodobější účinnost přednesené metody.

Z odpoledního paralelního programu jsem navštívil sekci A. Zde se I. Paclt (Praha) věnoval dětské psychofarmakologii se zaměřením na atypická neuroleptika a jejich nežádoucí účinky extrapyramidové, metabolické a endokrinní (hyperprolaktinémie). I. Dudová (Praha) ve sdělení „Obsedantně kompulzivní syndrom u adolescentní schizofrenie“ přednesla původní zkušenosti dokumentující, že pacienti se současným výskytem schizofrenie a symptomů OCD jsou obtížněji léčitelní než pacienti s nekomplikovanou schizofrenií, což dokládá např. dvojnásobná doba potřebné hospitalizace (3,6 versus 1,8 měsíce). M. Beniš (Plzeň) přinesl kazuistické zkušenosti s užitím atypických neuroleptik ziprasidonu, quetiapinu a amisulpridu u dětských pacientů. P. Uhlíková (Praha) se zabývala farmakoterapeutickými postupy užívanými v centru dětské a dorostové psychiatrie PK 1. LF a VFN (Praha), podala rovněž přehled preskripčních omezení v pedopsychiatrii a připomenula situaci ohledně antidepressiv SSRI a suicidalit v pedopsychiatrii. M. Pilát (Brno) porovnal u vlastního souboru pacientů vliv chemoterapie na kognitivní funkce u dětí a dospívajících v porovnání stavu před léčbou a rok po zahájení chemoterapie. H. Krásničanová (Praha) ve sdělení „Menstruační cyklus a význam hmotnostní anamnézy u pacientek s poruchami příjmu potravy“ podrobně demonstrovala šíři aspektů, které je třeba brát v úvahu při stanovování minimální, propouštěcí a cílové váhy u mladistvých anorektických pacientek.

Program paralelní sekce B jsem z pochopitelných důvodů nemohl navštívit, nicméně pro úplnost alespoň přednášená témata: „Vztah body image k duševnímu zdraví a životní spokojenosti českých vysokoškolských studentů“ (T. Hrachovinová, L. Csemy, Praha), „Neobvyklé způsoby sebe-poškozování, kazuistiky z konziliární praxe“ (G. Vaníková, Ostrava), „Práce se symbolem v muzikoterapii psychotických onemocnění“ (M. Stejskalová, Praha), „Taneční a pohybová terapie u dětí s ADHD“ (I. Zedková, Olomouc), „Mezioborový psychologický a sociálně-pedagogický přístup k dětem a rodinám v rámci vzdělávacího projektu ACPS“ (P. Humpolíček, Brno), „Mezioborový přístup k problematice poruch chování v rámci Vzdělávacího centra ACPS – případová studie“ (T. Horák, Brno).

Poslední páteční blok byl na konferenci Duševní zdraví mládeže tématickou novinkou – byl věnován psychiatrickým aspektům agrese a sexuologii. J. Kocourková (Praha) analyzovala široké spektrum autodestruktivity v adolescenci. P. Sejblová a H. Reguli z brněnského sexuologického oddělení FN U sv. Anny se ve dvou příspěvcích zabývaly důležitostmi sexuologické diagnostiky u mladistvých, a to jak na konkrétních kazuistikách, tak i na katamnestickém rozboru souboru mladistvých pacientů. Bylo názorně ukázáno, jak obtížná je sexuologická diagnostika před dosažením dospělosti a jak snadné je zde se mýlit. M. Foltýnová (Ostrava) pojednala závažné projevy agresivity (vraždy a násilné trestné činy) u dětí a mladistvých z hlediska motivace těchto činů. Konečně L. Mrkvicová (Ostrava) toto téma uzavřela kazuistikou s příznačným názvem „Malý vrah“.

Sobotní program byl zahájen prakticky orientovaným příspěvkem V. Kouřila (Zlín) na téma „Terapie dětí s ADHD ve školním prostředí“, který diskutoval mimo jiné o spolupráci lékaře s pedagogy a psychology. H. Machová (Pardubice) prezentovala kazuistiku alternativní léčby ADHD pomocí homeopatie a podnítila tím větší diskusi. J. Schmidtová (Praha) souhrnně podala problematiku fetálního alkoholového syndromu (FAS) a spektrum vrozených alkoholových poruch (FASD). L. Csemy (Praha) se zabýval nadužíváním alkoholu a užíváním drog v reprezentativním souboru českých vysokoškoláků. Zřetelné problémy s alkoholem uvedlo 5,5 % vysokoškoláků a 1,7 % vysokoškolaček, zatímco celoživotní abstinenci udaly pouhé 2 % souboru. Zkušenost s jakoukoli nelegální drogou uvedlo 52,3 % dotázaných studentů (nejčastěji marihuana 52 %, pak extáze 8,9 %).

Přehledná přednáška J. Švarce (Praha) na téma syndrom zavržení rodiče vzbudila podle očekávání

souhlasné i nesouhlasné diskusní poznámky, zejména ze strany přítomných soudních znalců. J. Poláček (Trutnov) se ve svém příspěvku zamýšlel nad poruchami osobnosti v prostředí věznice a polepšovny a zpochybnil účelnost pedopsychiatrické diagnózy poruch chování. V. Hartoš (Brno) seznámil posluchače s fungováním psychiatrické a psychologické konziliární služby ve fakultní dětské nemocnici FN Brno. G. Ševčíková (Brno) ze stejného pracoviště se zabývala zkušenostmi s prováděním arteterapie. Sympozium uzavřela pozitivně laděná přednáška M. Kosové (Brno) s názvem „Rodina jako místo uzdravení“, která přinesla ilustrativní případ rodinné terapie u problémového chlapce.

Na závěr je třeba konstatovat, že si 22. konference o duševním zdraví mládeže udržela špičkovou úroveň, známou již z minulých ročníků. Přednesené příspěvky se zabývaly aktuálními tématy a v naprosté většině byly předneseny za pomoci moderní audiovizuální techniky. Vhodně byl vyvážen prostor věnovaný biologické psychiatrii na jedné straně a psychologickým a psychoterapeutickým směrům na straně druhé. Na sympoziích se odehrávala věcná diskuse, která byla omezena jen časovými možnostmi nabitého programu. Z organizačního hlediska byl vesměs dodržován čas pro sdělení a díky tomu mohl program probíhat plynule a podle plánu. Je třeba vyzvednout vysoké nasazení organizačního výboru, který bezchybně zajistil jak chod odborného, tak i společenského programu. Páteční večer totiž tradičně patřil neformálnímu setkání a diskusím při vynikajícím ráutu a příjemném hudebním doprovodu.

Poděkování patří všem pořadatelům konference, a zejména prof. MUDr. Ivaně Drtílkové, CSc., za podnětný program, příjemnou atmosféru a dokonalou organizaci vrcholného českého pedopsychiatrického setkání.

Dodáno redakci: 21. 11. 2006

Prof. MUDr. Michal Hrdlička, CSc.

Kurz hypnoterapie pro pokročilé

(Kroměříž, 25.–29. září 2006)

Sekce pro hypnózu Psychiatrické společnosti ČLS JEP uspořádala již dvanáctý pokračovací kurz hypnózy pro absolventy úvodních kurzů hypnózy, kterých se v Psychiatrické léčebně Kroměříž uskutečnilo od roku 1970 již dvacet pět. Kurzu se zúčastnilo 30 lékařů a klinických psychologů, kteří mají s hypnoterapií ve své praxi zkušenosti a chtějí se v této oblasti zdokonalit a získat supervizi. Na rozdíl od úvodních kurzů, ve kterých se účastníci učí zvládat techniky hypnotizace především sami na sobě, měli frekventanti v pokračovacím kurzu k dispozici vybrané hypnabilní studenty a studentky kroměřížské Vyšší odborné školy pedagogické a sociální. Pokračovací kurz byl svou náplní odlišný od kurzu úvodního, kdy šlo o osvojení technik hypnotizace. V tomto kurzu byla větší pozornost věnována konkrétním klinickým problémům a jejich řešení pomocí hypnoterapie. Již od počátku kurzu měli účastníci odborné dotazy na konkrétní témata a celý kurz byl velmi interaktivní.

V teoretické části kurzu byly probrány otázky podstaty hypnózy a hypnability jako specifické osobnostní vlastnosti. Současně probíhaly demonstrace různých způsobů navozování hypnózy a vyvolávání jednodušších i složitých hypnotických fenoménů. Demonstrace zahrnuly ovlivnění motoriky, hypnotické halucinace s aktivním prožíváním halucinovaných scén, věkovou regresi, sugesci amnézie a posthypnotické sugesci různého typu. Zvláštní pozornost byla tentokrát věnována tzv. tranzové logice při „halucinaci dvojníka“. Při mimořádně zajímavé demonstraci tohoto fenoménu studentka v hluboké hypnóze živě halucinovala nalevo od sebe svoji spolužačku, popisovala, jak vypadá, hovořila s ní a zároveň byla schopná vidět tutéž reálnou osobu napravo od sebe, když ji tam hypnotizér posadil. Viděla obě a nerozlišovala, která je reálná a která je halucinovaná. Ve stavu tranzu přijala tuto skutečnost naprosto bez rozpaků. Zajímavé byly další pokusy s aktivní hypnózou, kdy hypnotizovaná studentka seděla sama venku na lavičce v léčebenské zahradě, hrála si s halucinovanou veverka a bavila se s halucinovanou kamarádkou.

Teoretická část kurzu s demonstracemi probíhala v klubovně psychiatrické léčebny, při praktickém výcviku byla každé nacvičující trojici přidělena samostatná místnost. Vše, co bylo demonstrováno, a řadu dalších hypnotických jevů, si mohli účastníci s hypnatibilními subjekty vyzkoušet po dvě odpoledne sami na někom z pozvaných studentů. Návčiv ve dvou skupinách řídili prof. S. Kratochvíl a PhDr. A. Vítková. Násle-

dující den se vždy poznatky hodnotily a diskutovaly.

V průběhu kurzu byl i velký prostor pro dotazy, směřované na prof. Kratochvíla. Pro ilustraci např. dotaz: „V jakém stavu vědomí je člověk, když plní posthypnotickou sugesci?“ Pro zvědavé čtenáře, kteří si v duchu odpověděli, uvedu odpověď prof. Kratochvíla: „Pokud má subjekt posthypnotickou amnézii a sugesci je komplikovaná, pak jde o chvilkovou změnu vědomí.“ Další klinicky velmi užitečný dotaz zněl: „Jak postupovat, pokud subjekt posthypnotickou sugesci nevyplní a přetrvává u něj mírné napětí, které racionalizuje?“ Doporučuje se, aby hypnotizér subjektu navrhl, aby sugesci vědomě vyplnil, aby u něj nepřetrvávala nepohoda. Probíraly se i jemné nuance hypnotické techniky, např. výraz „pohroužíte se do hypnózy“, který může vyvolat odpor subjektu. Dalším tématem bylo, jak pracovat s přehnaným očekáváním subjektu a jak pevně vymežit hranice terapie, aby situace byla bezpečná pro pacienta i terapeuta.

Zajímavé například bylo procvičení „předávání raportu hypnotizéra“, který se v klinické praxi provádí zřídka, ale je možné, že během hypnotické terapie nastane situace, kdy bude třeba tento jev využít. Demonstrovaných fenoménů byla široká škála. Jev hypnotické analgezie byl předveden pomocí sugesci rukavice. Je využitelný v somatických oborech. Jeden z kolegů hovořil o pozitivní zkušenosti s využitím hypnózy a drobnějších stomatologických zákroků. Jiná kolegyně měla zajímavé kazuistické sdělení o abreakci a zvládnutí silného afektu v hypnóze. Obecné doporučení je diferencovat pozitivní a negativní stránku prožitku a v závěru situaci např. s využitím imaginace, pozitivně přerámovat.

V diskusích vyvstala otázka, zda hypnóza nějak ovlivní terapeutický vztah, např. když je pacient v dlouhodobé terapii. Obecným doporučením je předem limitovat počet hypnotických sezení, aby nedošlo k rozvoji závislosti. Je možno pracovat i „metodou dvojí koleje“: to, co vytěžíme z rozhovoru, je možné v hypnóze upevnit. Ale vždy záleží na konkrétní situaci. Je třeba zvážit i případný souběh s jiným typem psychoterapie. Většina frekventantů kurzu zastávala názor, že hypnoterapie může být doplňkovou metodou jiného psychotherapeutického postupu. Opakovaně se hovořilo o specifiku ericksonovské hypnózy a v tomto kontextu o individuálních technikách a o překonávání odporu.

Poslední den kurzu demonstrovali PhDr. A. Vítková a PhDr. M. Vyhnálek odlišnost hypnoterapeutických a hypnotizačních postupů u dětí – pacien-

tů dětského oddělení PL Kroměříž. Ve většině případů šlo o kombinaci terapeutických rozhovorů a hluboké imaginace, která se u dětí dobře dařila. Vyhnálek hovořil velmi zajímavě o využití hypnózy na různých vývojových stupních dítěte a současně o hypnóze jako o spouštěči další psychoterapeutické práce.

Klinický přínosná byla supervizní část výcviku, ve které referovalo několik účastníků o terapeutickém využití hypnózy u svých pacientů. Případy byly podrobeny analýze a každý jednotlivý případ byl živě komentován.

Zajímavým doplňkem nácvičku hypnoterapie byl společný večer frekvenciantů kurzu a pacientů psychoterapeutického oddělení pro neurotické pacien-

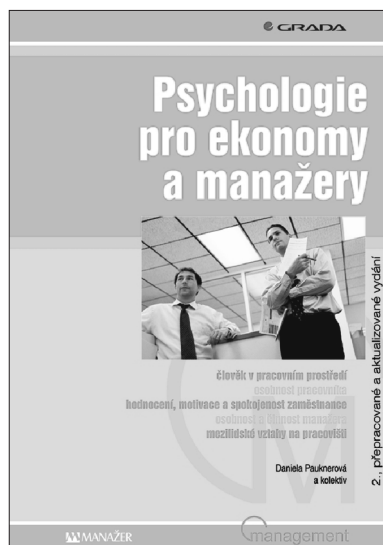
ty (odd. 18b) s využitím technik psychogymnastiky. Pro mnohé psychiatry, kteří neprošli psychoterapeutickým sebezkušenostním výcvikem, to byla nová zkušenost a pro všechny to byl nový pohled na vztah lékař-pacient.

Je třeba poděkovat ředitelství Psychiatrické léčebny v Kroměříži, zejména řediteli prim. MUDr. Miroslavu Koupilovi a náměstkovi prim. MUDr. Petru Možnému, že tyto kurzy v prostorách krásné secesní léčebny umožňují a vytvářejí pro ně vlídné prostředí.

Absolventi, kteří mohou nabídnout ambulantní hypnoterapii pro indikované pacienty, jsou zařazeni do seznamu hypnoterapeutů na <http://www.psycholog.coolnet.cz/Hypnoterapeute/>.

Dodání redakci: 10. 11. 2006

MUDr. Věra Strunzová

PSYCHOLOGIE PRO EKONOMY A MANAŽERY

2. přepracované a aktualizované vydání

Daniela Pauknerová a kolektiv

Zcela přepracované a aktualizované vydání čtivé publikace z pera autorek z katedry psychologie a sociologie řízení VŠE v Praze přichází na trh s novou, výrazně přehlednější strukturou textu. Dozvíte se, jak pracovní prostředí ovlivňuje výkon a výkonnost člověka, jeho spolehlivost a únavu i jak pracovní prostředí a režim práce pro člověka optimalizovat. Dále se seznámíte s tím, jak osobnost člověka ovlivňuje jeho předpoklady pro práci, jak vybírat pracovníky na základě poznání jejich osobnosti, jak lze pracovníky motivovat a zvyšovat jejich pracovní spokojenost.

Velká pozornost je v knize věnována mezilidským vztahům na pracovišti – osobnosti a působení manažera, komunikaci v organizaci, stimulaci, motivaci a hodnocení pracovníků a fungování pracovní skupiny. V knize jsou vysvětleny také základní psychologické pojmy, přiblíženy základní psychologické směry a metodologie.

Srozumitelný a čtivý text je doplněn zajímavými příklady. Kniha je určena zejména studentům vysokých škol, manažerům, personalistům, lektorům a psychologům.

Vydalo nakladatelství Grada Publishing a.s., B5, brožovaná vazba, 256 stran, cena 268 Kč, 426 Sk, ISBN 80-247-1706-9, kat. číslo 3161

Objednávku můžete poslat na adresu: Nakladatelské a tiskové středisko ČLS JEP, Sokolská 31, 120 26 Praha 2, fax: 224 266 226, e-mail: nts@cls.cz